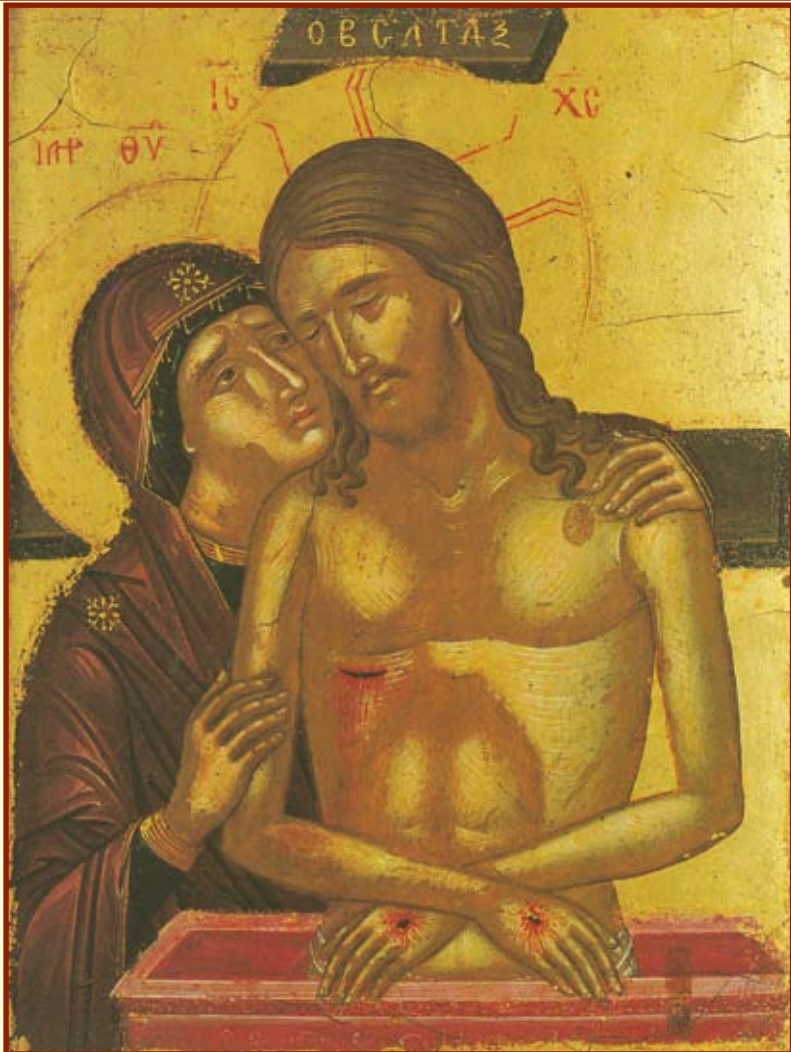

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΗΜΕΡΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΟΥ ΝΕΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
Ι. ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ
ΜΕΤΟΧΙΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΜΑΧΑΙΡΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

π. Ανδρέας Άγαθοκλέους

Τ.Θ. 42036, 6530 Λάρνακα - Κύπρος

Τηλ: 99607871, Φαξ: 22991545

www.isagiastriados.com

ΤΕΥΧΟΣ 175

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

ISSN 1019-5181

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

Ζαφείρης Δημητρίου & Υιός Λτδ, Λάρνακα

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

Εάν τό πρωί προσευχηθεῖτε ὅπως πρέπει, ὅλη ἡ μέρα σας θά εὐλογηθεῖ. Μήν ἀπελπίζεσθε γιά τίς προσπάθειες πού σᾶς φαίνονται ἄκαρπες. Θυμηθεῖτε πῶς μάθατε νά πλέκετε ἢ νά διαβάζετε ἢ νά γράφετε. Πόσους κόπους καταβάλλατε τότε. Τώρα ὁμως τά κάνετε ὅλα ἄνετα! Τό ἴδιο θά συμβεῖ καί μέ τήν ψυχική σας καλλιέργεια. Πρός τό παρόν φαίνεται δύσκολο νά νικήσει κανεῖς τούς λογισμούς. Ἀργότερα, ὁμως, θά τούς διώχνει εὐκολότερα. ❖

Ὁσιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Ἡ Ἄκρα Ταπεινώση, ἀνωνύμου καλλιτέχνη, 16ος αἰώνας, Ἱερά Μονή Ἰβήρων Ἁγίου Ὁρους, Κρητικῆ Σχολή.

*Ἐπισκόπου Λήδρας Ἐπιφανίου,
ἡγουμένου Ἱ. Μ. Μαχαιρᾶ*

Ἡ ἅγια καὶ μεγάλη τεσσαρακοστή εἶναι μία εὐλογημένη περίοδος, πού προσφέρεται ἀπὸ τὴν μητέρα Ἐκκλησία σὰ παιδιὰ της ὡς μία μεγάλη τράπεζα γεμάτη μὲ πλούσια σέ ποικιλία καὶ ποσότητα ἐδέσματα. Μὲ τὰ διαγγέλματά της, κατὰ τίς πρό τῆς εἰσόδου αὐτῆς Κυριακές, καλεῖ πάντας νά προσέλθουν. Ἡ εἴσοδος εἶναι ἐλεύθερη, θέσεις ὑπάρχουν γιὰ ὄλους, πνευματικὴ τροφή παρέχεται ἄφθονη· ἡ ἀκρόαση ψαλμωδιῶν καὶ ἀναγνωσμάτων πού τέρπουν τὴν ψυχή, καὶ ἡ νηστεία πού τὴν ὠφελεῖ. Ἡ τέρψις δίδει στὴν ψυχὴν ἔμπνευση θείας θεωρίας, καὶ ἡ ὠφέλεια ἐπιστηρίζει τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς στὴν ὁδὸν της πρὸς τὰ ἄνω. Διότι ἡ τέρψις ἢ προερχομένη ἐκ τῶν τροπαρίων, ἀπόσταγμα καὶ καταστάλαγμα ψυχῆς ἀγίων, ἀναπτερόνει τὴν ἀγάπη στό εἶναι κάθε μίας ψυχῆς ἐπιθυμύσεως καὶ ἐπιποθούσεως τόν Κύριον τῆς δόξης. Εἶναι σημαντικό νά σημειώσουμε ὅτι τὰ ἴδια τὰ τροπάρια, ὡς ἔκχυση ψυχῆς, ἐκζητοῦν τόν Θεό ἢ παραπέμπουν ἐλπιδοφόρα στό Πάθος καὶ τὴν Ἀνάσταση.

«Καρδίας εὐφραينوμένης πρόσωπον θάλλει», γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος στό Εὐαγγέλιο προτρέπει: «Ὅταν δέ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γάρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τόν μισθόν αὐτῶν. Σὺ δέ νηστεύ-

ων ἄλειψαί σου τήν κεφαλήν καί τό πρόσωπόν σου νίψαι...», διότι ἡ Ἀγάπη σου ἐκπλήρωσε πᾶσαν δικαιοσύνην γιά σένα, γιά τόν καθένα προσωπικά. Καί ναί μέν στενοχωρούμαστε διά τό Πάθος, ὅμως ἐν ταυτῷ χαίρομαστε διά τήν Ἀγάπην μας, καί τόν ἡμᾶς ἀγαπῶντα, τόν Κύριον τῆς δόξης. Σ' αὐτό ἔγκειται ἡ χαρμολύπη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ δέ ὠφέλεια ἡ προερχομένη ἐκ τῆς νηστείας ἐπικεντρώνεται στήν ταπείνωση, καθῶς λέγει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ στό ψαλτήρι, «ἐταπείνουν ἐν νηστεία τήν ψυχήν μου». Ἡ ταπείνωση εἶναι ἡ βάση, συνάμα δέ καί ἡ ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ἐκείνης πού εἶναι ὁ Θεός καί παραμένει ἀσάλευτη στούς αἰῶνες, τούς δέ κατόχους αὐτῆς ἀναδεικνύει μεγίστους φωστῆρες τῆς οἰκουμένης.

Φυσικά, χρειάζεται καί μία προσοχή, καθῶς μᾶς παραγγέλλει ὁ ψαλμωδός, «Νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτῆν, εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ...», ὥστε νά νηστεύσουμε νηστείαν πνευματική, ὄχι μόνο τήν ἀποχή τῶν βρωμάτων, ἀλλά μαζί μ' αὐτά καί τήν ἀποχή τῶν κακῶν, τῶν πονηριῶν, τῶν παθῶν καί παντός ἄλλου τό ὁποῖο κωλύει τήν ψυχή νά ἀνέλθει πρὸς τόν Θεόν καί τόν Θεόν νά κατέλθει πρὸς αὐτήν.

Ὡς ἐκ τούτου, προσερχόμαστε φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καί ἀγαλλομένῳ ποδί, ἔνθερμοι καί ἀπτόητοι, ὡς λέοντες, πῦρ πνέοντες, κατερχόμενοι στό στάδιο πού μᾶς ἀνοίγεται, ὥστε ἀγωνισάμενοι καλῶς, νά ἀξιωθοῦμε ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν νά βιώσωμεν τήν παρουσίαν τοῦ Κυρίου τῆς δόξης καί τήν ἐνοίκηση σ' αὐτήν μετά τοῦ Πατρός καί τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, νῦν καί αἰεὶ καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ❖

ΠΩΣ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΑΣΤΕ

Ἐπισκόπου Κάλιστου Ware

Χάρη, μετάνοια, αἰτήματα – αὐτή τή βασικὴ σειρά πρέπει νά ἀκολουθοῦμε ὅταν προσευχόμεσθε. Δέν ἀρχίζουμε μέ τήν ἐξομολόγησιν τῶν ἁμαρτιῶν μας. Πρὶν σκύψουμε νά δοῦμε τή δική μας ἀσχήμια, πρέπει νά ἀτενίσουμε μέ εὐγνωμοσύνη τή δόξα τοῦ Θεοῦ. Αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος πού ὁ νυχθήμερος λατρευτικὸς κύκλος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀρχίζει κάθε μέρα μέ τόν Ἑσπερινό καί τήν ἀνάγνωσιν τοῦ 103ου ψαλμοῦ, πού εἶναι ἕνας ὕμνος δοξολογίας γιά τή δημιουργία:

*Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον,
Κύριε ὁ Θεός μου, ἐμεγαλύνθησ σου,
ἐξομολόγησιν καί μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω...
Ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα σου, Κύριε
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.*

Ἡ Θεία Λειτουργία ἀρχίζει μέ παρόμοιο τρόπο, ὄχι μέ μία πράξιν μετάνοιας, ἀλλά μέ μία διακήρυξιν τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ: “ Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς, καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...” Ὡς λαός τοῦ Θεοῦ, ἀρχίζουμε πρὶν ἀπό ὅλα δοξάζοντάς Τον γιά τή χαρὰ τῆς Βασιλείας Του. ❖

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

Ἀρχιμ. Βασιλείου Ἰβηρίτη
(Γοντικάκη)

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἐπειδὴ ζεῖ τό πλήρωμα τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως, παρουσιάζει τόν Χριστό ὡς Βασιλέα τῆς Δόξης στή Σταύρωσι καί στόν Ἐπιτάφιο ὕπτιο νεκρό. Αὐτή ἡ εἰκόνα εἶναι μία ὁμολογία πίστεως καί φανέρωσι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἠθους. Τά λέει ὅλα ἐν σιγῇ. Πιστοποιεῖ τή νίκη κατὰ τοῦ θανάτου

καί τήν μέθ' ἡμῶν παρουσία τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος δέν μᾶς ἐπισκέπτεται, οὔτε μᾶς χαροποιεῖ πρόσκαιρα, ἀλλά μᾶς συνοδεύει εἰς ζωή αἰώνιον. «Ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν».

Οἱ πιστοί ζοῦν τή λειτουργική χαρά τῆς εἰς οὐρανοῦς ἀνόδου καί τήν μεθ' ἡμῶν παρουσία τοῦ Κυρίου. Αὐτό γεμίζει τά πάντα μέ τή βεβαιότητα τῆς σωτηρίας. Καί ὁδηγεῖ στό «δόξα τῷ θεῷ πάντων ἕνεκεν». Ἐάν δέν φτάνεις σ' αὐτή τήν δοξο-

λογία, σημαίνει ὅτι εἶσαι δούλος στή φθορά. Καί συνέχεια κλαίγεσαι καί παραπονιέσαι, πάντων ἔνεκεν. Ἡ ὅλα γίνονται ἀφορμή χαρᾶς καί δοξολογίας ἢ ὅλα γίνονται αἰτία μουρμούρας καί παραπόνων. Ἐδῶ καταλήγουμε στό « Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν». Ὁ θάνατος τεθανάτωται. Καί ὁ ἄνθρωπος κινεῖται ἐλεύθερα στόν πόνο καί στή χαρά, σέ τούτη τή ζωή καί στήν ἄλλη, πού εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἀναστημένος Χριστός.

Ἐπειδή γίνεται ἡ ἐπίσκεψη τῆς Χάριτος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καί ἡ ἀνάληψις τῶν πάντων ἐν τοῖς ὑψίστοις, γί' αὐτό στό τέλος πού εἶναι ἡ ἀρχή τῆς καινῆς Πολιτείας, εὐχαριστεῖς γιά ὅλα, καί εἶσαι εὐγνώμων γιά τά βάσανα καί αὐτούς πού θέλησαν νά σέ διαλύσουν. Καί σέ ἔκαναν νά καταλάβης τήν ἀήττητη δύναμι πού κρύβεις μέσα σου ὡς δῶρο Θεοῦ. Γι' αὐτό, Βασιλεύς τῆς Δόξης δέν παρουσιάζεται ὁ Κύριος στήν Ἀνάστασι ἀλλά στή Σταύρωσι. Καί αὐτό ἀενάως διακηρύττει τό: Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος, καί μένει μεθ' ἡμῶν εἰς τόν αἰῶνα. Στήν ἐρώτησι: ποιός τά καταλαβαίνει ὅλα αὐτά; Ἡ ἀπάντησι εἶναι: δέν τά καταλαβαίνει ἀλλά τά ζῆ ὁ ἄνθρωπος πού ἀγαπᾶ, πονᾶ καί περιμένει. ❖

Ἄν ἡ μέριμνα διά τήν ἰδικήν μας τροφήν εἶναι συχνά θέμα ὑλικόν, ἡ μέριμνα διά τήν τροφήν τοῦ συνανθρώπου μας εἶναι θέμα καί πνευματικόν.

Νικόλαος Μπερτιάεφ

ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ: Η ΆΛΛΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ

π. Ανδρέα Άγαθοκλέους

Μέσα στα τρεχάματα της ζωής μας, στο θόρυβο πού μᾶς περιβάλλει αποπνικτικά, στά πολλά καί ανούσια λόγια μας στά τηλέφωνα καί στίς συναντήσεις, στό ἄγχος καί στήν ἀβεβαιότητα γιά τό σήμερα καί τό αὔριο τοῦ κόσμου, ἔρχεται ἡ Ἐκκλησία νά μᾶς προσφέρει τή χρονική περίοδο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς.

Ποιό νόημα θά μπορούσε νά ἔχει, γιά ὅλους ἐμᾶς πού ζοῦμε τό σύγχρονο τρόπο ζωῆς μέ τά πιά πάνω χαρακτηριστικά, ἡ χρονική περίοδος πού ἀρχίζει τήν Καθαρά Δευτέρα καί τελειώνει τό Μεγάλο Σάββατο;

Γιατί, ἀλήθεια, ἂν δέν μπορεῖ νά μᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία ἕνα νόημα ζωῆς, χειροπιαστό καί οὐσιαστικό, πέρα ἀπό τά «πρέπει» καί τίς ἀπαγορεύσεις, κι ἂν δέν εἶναι ἡ περίοδος τῆς

Μεγάλης Σαρακοστής μία ἄλλη διάσταση στό τρέξιμό μας, τότε περιττεύει ὅποιαδήποτε ἑνασχόληση.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς τρόπος ζωῆς εἶναι αὐτό πού ὁ κάθε ἄνθρωπος στό βάθος τῆς καρδιάς του ποθεῖ: εἰρήνη, ἀνάπαυση, πληρότητα, ἐμπειρία ζωῆς αἰωνίου. Ὡστόσο, ἡ ἀδυναμία νά τό πετύχουμε εἶναι δεδομένη, γιατί ὑπάρχουν μαζί μέ τόν πόθο καί τά πάθη, πού ὡς ἀσθένειες τῆς ψυχῆς συγχύζουν, ἀναστατώνουν καί μᾶς παρασύρουν στό χάος.

Ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Σαρακοστής, πού κάθε χρόνο καλούμαστε ὡς χριστιανοί νά ζήσουμε, γίνεται ἡ δυνατότητα νά γευτοῦμε ἕναν ἄλλον τρόπο ζωῆς ἀπό αὐτόν πού ζοῦμε ὀλόχρονα, καί νά ἀρχίσουμε νά πεθυμοῦμε τόν κόσμο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὡς χαρά καί ἀνάσταση.

Μέ τή νηστεία γνωρίζουμε ἐμπειρικά πῶς ἡ δύναμη τοῦ σώματος δέν ἐξαρτᾶται ἀπόλυτα ἀπό τό φαγητό, καί πῶς ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς εἶναι πιό ἀναγκαῖα ἀπό τά ὑλικά. Γι' αὐτό ἀπαραίτητα ἡ νηστεία συνοδεύεται ἀπό προσευχή. Τά καθημερινά «Ἀπόδειπνα» στό ναό, οἱ Προηγιασμένες Λειτουργίες, οἱ Χαιρετισμοί καί οἱ μακρές Κυριακάτικες Λειτουργίες, μαζί μέ τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με» στή διάρκεια τῆς ἡμέρας προσωπικά, καθιστοῦν τή νηστεία μέσο ἐλευθερίας κι ἀπεξάρτησης ἀπό τήν ὕλη καί τή διαφοροποιοῦν ἀπό τή δίαιτα.

Γίνεται κατανοητό ὅτι μία τέτοια προσπάθεια χρειάζεται συσσώρευση δυνάμεων. Γι' αὐτό καλούμαστε τήν περίοδο

τῆς νηστείας νά «σιωπήσουμε», δηλαδή νά λιγοστεύουμε τίς ἀργολογίες καί πολυλογίες, πού διαχέουν τίς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μας καί κουράζουν τό νοῦ.

Ὁ Θεός δέν μᾶς καλεῖ νά ἐγκαταλείψουμε τήν οἰκογένεια καί τήν ἐργασία μας γιά νά Τόν συναντήσουμε. Ἀφοῦ ζοῦμε μέσα στόν κόσμο, καλούμαστε νά ζοῦμε ἐξωτερικά ὅπως ὁλος ὁ κόσμος. Μᾶς καλεῖ ὁμως νά Τόν βροῦμε μέσα στό χῶρο τῆς καρδιάς μας, λέγοντάς μας πώς «ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντός ὑμῶν ἐστίν».

Ἡ κάθοδος στόν Ἄδη τοῦ ἑαυτοῦ μας συνοδεύεται ἀπό αὐτογνωσία, χωρίς τήν ὁποία ζοῦμε τήν ψευδαίσθηση τῆς αὐτοδικαίωσης. Ἡ αὐτογνωσία μᾶς ὀδηγεῖ στήν ταπείνωση καί στή συντριβή τῆς καρδιάς, πού ἀναπόφευκτά μᾶς φέρνει στήν ἐκζήτηση τοῦ θείου ἐλέους μέ τήν καρδιακή προσευχή. Ἡ ἀληθινή προσευχή μᾶς ὀδηγεῖ στήν ἀληθινή ἐπιθυμία γιά ἀλλαγὴ ζωῆς, δηλαδή τή μετάνοια, πού ἐνισχύεται καί ἐκκλησιοποιεῖται μέ τό μυστήριο τῆς ἐξομολόγησης, πού μᾶς ἐπιφέρει, ὅπως τόν ἄσωτο υἱό, στό Πατρικό τραπέζι – τῆ Θεῖα Εὐχαριστία.

Ἦδη ὅλη αὐτή ἡ ἐσωτερική πορεία ἀπό τήν ἁμαρτία στή μετάνοια, ἀπό τό σκοτάδι τοῦ ἑαυτοῦ μας στό φῶς τοῦ Χριστοῦ, μᾶς φέρνει στό Πάσχα, πού σημαίνει πέρασμα – διάβαση. Κι ἔτσι τό Πάσχα δέν εἶναι μία γιορτή πού διακόπτει τή ρουτίνα τῆς ζωῆς, ἀλλά τό πέρασμά μας σέ νέα ζωὴ. Τό Πάσχα τοῦ Κυ-

ρίου γίνεται δικό μας πάσχα, ή Άνάστασή Του ανάστασή μας.

Μακάρι τή χαρά τής σταυροαναστάσιμης αὐτῆς πορείας νά γευτοῦμε ὄντως στή φετινή Μεγάλη Σαρακοστή καί τό Πάσχα. ❖

Γιά νά συμβουλέψεις κάποιον, θά πρέπει νά ῥθει γονατιστός καί μέ δάκρυα, γιά νά βεβαιωθείς ὅτι ἔχει ὄλη τήν εἰλικρίνεια μέ τό μέρος του καί τότε νά τοῦ πεις κάτι γιά τό ὁποῖο εἶσαι πέρα γιά πέρα βέβαιος.

Μοναχός Μωυσῆς Ἁγιορείτης

ΑΓΑΠΗ: Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΗΘΟΥΣ

Σάββα Ἀλεξάνδρου

Ἡ φιλοκαλικοί πατέρες τῆς Ἀνατολῆς ὑποστηρίζουν πώς ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ τὴν πεμπτούσια τοῦ ὀρθόδοξου ἡθους. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας ἀποφαίνεται: «ὅποιαδήποτε πνευματικὴ πράξη ἐκτελεῖ ἓνας ἄνθρωπος μέσα στὸν χῶρο τῆς ἐκκλησίας, ἂν δέν τὸν βοηθᾷ νὰ ζεῖ τὴν ἀρετὴ τῆς ἀγάπης, τότε εἶναι μάταιη καὶ δέν ἔχει κανένα πνευματικὸ ἀντίκρισμα».

Ὁ Ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, δίνοντας τὸ στίγμα τοῦ ἀληθινὰ πιστοῦ ἀνθρώπου, παρατηρεῖ: «αὐτός πού πραγματικά ἀγαπᾷ τὸν Θεό σάν ἄγγελος ζεῖ πάνω σὲ αὐτὴ τὴ γῆ. Νηστεύοντας, ἀγρυπνώντας, ψάλλοντας καὶ ἔχοντας καλοὺς λογισμοὺς γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο». Δηλαδή, θά λέγαμε ἐμεῖς, ὅλους τούς βλέπει χωρὶς ἐμπάθεια καὶ καχυποψία, μὲ πνεῦμα ἀγάπης.

Ἐξάλλου ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἀναφέρει ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού πραγματικά ἀγαπᾷ τὸν Θεό δέν μπορεῖ παρά νὰ ἀγαπᾷ καὶ τὸν κάθε ἄνθρωπο ἀνεξάρτητα ἀπὸ χρῶμα, φυλὴ ἢ θρησκεία ὅπως ἀκριβῶς τὸν ἑαυτό του.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα οἱ θεοφόροι πατέρες ὑποστηρίζουν πώς ὁ ἄνθρωπος πού βιώνει τὸ ὀρθόδοξο ἡθος δέν ξέρεי τὸ μίσος καὶ τὴν ἀποστροφή οὔτε πρὸς αὐτὸν ἀκόμα τὸν ἁμαρτωλό, δηλαδή πρὸς τὸν ἄνθρωπο πού κυριαρχεῖται ἀπὸ τὰ πάθη.

Πάντοτε τό ἔλεος, ἡ συμπάθεια καί ἡ ἀποδοχή τοῦ ὁποιοῦ-
δήποτε ἀνθρώπου εἶναι ὁ κατεξοχὴν τρόπος ἔκφρασης τῆς
αὐθεντικῆς πίστεως.

Ἡ ἀγάπη καί πρὸς αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς ἀνθρώπους πού μᾶς
ἀδικοῦν ἀπορρέει ἀπὸ τῆ θέση πὼς πηγὴ τοῦ κακοῦ εἶναι ὁ
διάβολος. Ἐπομένως ὁ κακὸς ἄνθρωπος ὄντας ὑποχείριο τοῦ
διαβόλου εἶναι ἓνα πνευματικὰ ἄρρωστο ἄτομο. Ἄρα τό μίσος
πρέπει νά στρέφεται πρὸς τόν διάβολο καί ὄχι πρὸς αὐτόν.

Ἡ ἀγία Συγκλητικὴ στίς περίφημες διδαχές της διακηρύτ-
τει: «Τί μισεῖς τόν λυπήσαντά σε ἄνθρωπον; Οὐκ ἔστιν οὗτος
ὁ ἀδικήσας ἀλλὰ ὁ διάβολος. Μίσησον τήν νόσον καί οὐ τόν
νοσοῦντα».

Ἀκριβῶς γι' αὐτό τόν λόγο
οἱ ἅγιοι ἀγαποῦν ὅλους καί
προσεύχονται καί γι' αὐτούς
ἀκόμα τοὺς ἀνθρώπους πού
ἀνάιτια τοὺς ἐχθρεύονται.
Εἶναι χαρακτηριστικό τό γε-
γονός πὼς σέ πολλά συναξά-
ρια τῶν ἁγίων ἀναφέρεται
πὼς πρὶν τῆ θανάτωσή τους,
ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς δημίους
τους νά τοὺς ἀφήσουν νά προ-
σευχηθοῦν γι' αὐτούς. ❖

ΑΓΙΟΛΟΓΙΟ

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΠΛΑΝΑΣ Ο ΑΠΛΟΪΚΟΣ ΙΕΡΕΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Γεωργίου Παπαγεωργίου

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ Πλανᾶς, ἓνας σύγχρονος ἅγιος ὁ ὁποῖος παραμένει ἐν πολλοῖς ἄγνωστος, ἔζησε στό διάβα τοῦ 19ου πρὸς τόν 20ο αἰώνα. Γεννήθηκε στή νῆσο Νάξο τό 1851. Οἱ γονεῖς του, Ἰωάννης καί Αὐγουστίνα, τόν ἀνέθρεψαν ἐν παιδείᾳ καί νοθεσίᾳ Κυρίου. Ἀπό πολύ νωρίς φάνηκε ἡ κλίση του πρὸς τήν ἱεροσύνη. Παιδί ἀκόμα ὑπηρετεῖ τόν ἱερέα παππού του Γεώργιο Μελισσοουργό στήν τέλεση τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν.

Ὁ Νικόλαος, σέ νεαρή ἡλικία, χάνει τόν πατέρα του καί ἀναγκάζεται, γιά βιοποριστικούς λόγους, νά ἔρθει στήν Ἀθήνα μαζί μέ τή μητέρα του καί τήν ἀδελφή του. Στό κλεινόν ἄστρῳ παντρεύεται ἀλλά πολύ νωρίς χάνει τή σύζυγό του. Ἡ γυναίκα του πεθαίνει κατά τόν τοκετό τοῦ μοναχογιοῦ τους. Ἀναλαμβάνει τότε ὁ Νικόλαος μέ ἰώβειο ὑπομονή τήν ἀνατροφή τοῦ γιοῦ του Ἰωάννη καθώς καί τή συντήρηση τῆς χήρας μητέρας του καί τῆς ἀδελφῆς του.

Στίς 28 Ἰουλίου 1879 χειροτονεῖται διάκονος καί πέντε χρόνια ἀργότερα, στίς 2 Μαρτίου 1884, πρεσβύτερος. Διακο-

νεϊ τό ἱερό θυσιαστήριο ἐπί 50 συναπτά ἔτη. Ὑπηρετήσε στό ναό τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, κοντά στόν Ἴλισσό ποταμό, καί στό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ λεγομένου «Κυνηγοῦ».

Διακρίθηκε γιά τήν ἀπλότητα τοῦ χαρακτήρα του, τήν ὑπομονή, τήν πραότητα, τήν ἀνεξικακία, τήν ἐλεημοσύνη καί τήν ἀφιλαργυρία. Πάνω ἀπ' ὅλα ὁμως, ξεχώρισε γιά τήν ἀπειρη ἀγάπη του γιά τήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας. Τελοῦσε καθημερινά τή Θεία Λειτουργία μνημονεύοντας κατά τήν προσκομιδή ἀναρίθμητα ὀνόματα ζώντων καί κεκοιμημένων. Ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας δέν ἀποτελοῦσε γιά τόν παπά-Νικόλα τυπικό καθήκον ἀλλά ὄντολογική καί οὐσιαστική ἔνωση μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἀδιάλειπτη λειτουργική του ζωή τόν κατέστησε μέτοχο τῆς Θείας Χάριτος. Σ' ὅλους ὅσους τόν γνώρισαν παραμένουν ἀλησμόνητες οἱ ἀγρυπνίες τίς ὁποῖες τελοῦσε στό μικρό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου, μέ ψάλτες τούς Σκιαθίτες λογοτέχνες Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη καί Ἀλέξανδρο Μωραϊτίδη.

Κοιμήθηκε ὀσιακά στίς 2 Μαρτίου 1932, σέ ἡλικία 81 ἐτῶν, καί ἐτάφη στόν περίβολο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ «Κυνηγοῦ». Τό 1992, μέ Συνοδική Πράξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατατάσσεται ἐπίσημα στίς δέλτους τῶν ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ὀρίζεται ὡς ἡμέρα μνήμης του, ἡ 2α Μαρτίου, ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του. ❖

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΩ ΝΑ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΑΙ

Νίκου Καρύδη

Εξακολουθώ να προσεύχομαι και τώρα
ὅπως τὸν καιρὸ πού ἤμουνα παιδί
καὶ γονάτιζα κι ἔσκυβα τὸ κεφάλι
ὡς τίς πλάκες
ὅταν ἔβγαιναν τὰ Ἅγια.

Καὶ σήμερα ἐξακαλουθῶ νὰ προσεύχομαι
Παρ' ὄλες τίς ἀμαρτίες μου
Παρ' ὄλα τὰ πλούτη μου
Παρ' ὄλα τὰ βάσανά μου.

Μπορεῖτε νὰ γελάτε μαζί μου
ὅσο θέλετε
φίλοι μου φτασμένοι καὶ σίγουροι
ἐσεῖς πού δέν γράψατε ποτέ σ' ἓνα κοχύλι
μία ἡμερομηνία
ἔστω ἓνα ὄνομα

ἂ, καὶ νὰ ξέρατε ἀπὸ ποῦ θὰ βαρύνει ἡ ζυγαριά
ἂ, καὶ νὰ ξέρατε τὸ τέλος.